

## **106 среща на контактните точки на Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела**

**Тема: Регламент за връчване на съобщения, Регламент за събиране на доказателства, 16-17 юни 2026г., Брюксел, Белгия**

Пленарната среща започна с приветствено обръщение на *Karen Vanderkerckhove*, директор дирекция A2, Правосъдие, Европейска комисия.

*Haldi Koit* и *Roberto Atienza*, Правосъдие, Европейска комисия, запознаха участниците с най-новото по отношение приложението на регламентите за връчване на документи и събиране на доказателства. Все още липсват информационни листове за връчване на документи и за събиране на доказателства /чрез видеоконференция/ за някои държави, между които и България. Издадена е консолидирана версия на регламентите.

Чрез Регламента за дигитализацията е добавен нов метод за връчване на документи – връчване чрез европейската точка за електронен достъп – това е хармонизирано правило, което не зависи от националните законодателства. Връчването се извършва на лице, което е с известен адрес в друга държава, и което е дало предварително съгласие за такова връчване; адресатът следва да е потвърдил получаването на документите. Повече информация за това как се осъществява този метод на връчване се намира в Регламент за изпълнение /ЕС/ 2026/101 на Комисията от 15.01.2026г. з определяне на техническите спецификации и други изисквания за децентрализираната информационна система, посочено в Регламент /ЕС/ 2023/2844 за ЕП и на Съвета, във връзка с процедурите, установени в правните актове, изброени в точки 3 и 4 от приложение 1, правните актове, изброени в точки 1,10 и 11 от Приложение 2 към същия регламент, както и процедурата, установена с чл.19а от Регламент /ЕС/ 2020/1784 на ЕП и на Съвета, въведена с член 24, пар.3 от Регламент /ЕС/ 2023/2844 на ЕП и на Съвета за електронното връчване на документи чрез европейската точка за електронен достъп.

Въвеждането на новия метод, предвидено за 1.03.2028г. търпи забавяне поради технически съображения и е вероятно да се въведе по-късно /с 2 години закъснение/.

Въвеждането на децентрализираната електронна система е на етап приключване – 21 държави членки са изцяло включени /между които и България/, 5 държави членки с частично включени, Гърция е присъединена непосредствено преди срещата, единствено несвързана остава Финландия.

През август 2026г. е планирано присъединяване към системата на Европейската заповед за предоставяне на електронни доказателства, която позволява предаване на електронни доказателства, които се намират в друга държава членка.

В момента се работи върху изменение на формуляр F т.2 от регламента за събиране на доказателства, както и на формуляр L от регламента за връчване на документи.

Показа се схема на динамиката на генерираните формуляри в децентрализираната електронна система от стартирането ѝ, като броят им не е бил под 12 000.

За улеснение на контактните точки на мрежата е подготвен и материал с отговори на често поставяни въпроси /FAQ/.

Във връзка с въвеждане и имплементиране на e-CODEX по регламентите за връчване на документи и за събиране на доказателства са създадени няколко комитета за наблюдение. Тяхната основна задача е да работят съвместно с комисията и да ѝ предоставят съвети по отношение действието и поддръжката на децентрализираната информационна система по двата регламента, да допринасят за обмен на опит и добри практики между държавите членки в областта на събиране на доказателства и връчване на документи по граждански и търговски дела при действието на децентрализираната информационна система, да дискутират технически въпроси, рискове, предизвикателства, вкл. приоритети по имплементирането, във връзка с действието и поддръжката на децентрализираната информационна система и нейните компоненти. Децентрализираната информационна система е част от по-голямата базирана на e-CODEX децентрализирана информационна система която се нарича JUDEX – съдебна дигитална система за обмен, която изисква ефективен обмен на информация касаеща хоризонталните развития.

В комитетите за наблюдение участват представители на държавите членки и наблюдатели / eu-LISA, SSBF, UEHJ, CNUE/, които провеждат ежемесечни срещи. Технически подкомитети се срещат всяка сряда. Създадени са и практически подкомитети. Националните точки за контакт могат да се включат в работата на комитетите като се свържат с членовете на комитетите по наблюдение

Комисията информира за следните трудности при въвеждане на децентрализираната информационна система, които държавите членки са споделили:

– трудности при идентифицирането и управлението на всички крайни ползватели  
– в този случай комисията препоръчва да се ползват отделни точки за достъп за отделни групи ползватели, за да се намали риска за сигурност /като съдилища, частни съдебни изпълнители, нотариуси/, както и да се поддържат осъвременени регистри с ползватели.

- Объркване на ролите и отговорностите – това сочи на необходимост от съществуване на структурирана мрежа за подкрепа.
- Обученията са твърде общи и не посрещат очакванията на крайните ползватели; необходими са постоянни усилия за информираност – в тези случаи комисията препоръчва да се осигури обучение според ролите на ползвателите – съдии, съдебни служители, съдебни изпълнители, т.н.; да се включва както технически контекст / ползването на JUDEX/, така и на правен контекст /обучение на двата регламента/; да се предлагат диверсифицирани подходи /присъствени обучения, записани, самостоятелно обучение ведно с писмени материали/; да се осигури продължаващо обучение и сесии за освежаване на знанията/ чести срещи/писмени материали.

От своя страна Комисията уведоми, че стартирането на децентрализираната информационна система в държавите членки се е оказало по-трудно отколкото се е очаквало, и е бил необходима повече техническа подкрепа от планираното – повече от 105 технически срещи с държавите членки са преведени пред 2026г. Установено е също, че е необходима повече яснота по отношение разделение на ролите между комисията и държавите членки. Необходимо е да се подобри координацията между държавите членки – членовете на комитетите за наблюдение, европейската съдебна

мрежа, практиците/крайните потребители, членовете от техническите подгрупи, на техническо ниво и т.н. Необходимо е да се осъществяват регулярни срещи, тъй като по време на техническите и практическите подкомитети се осъществява директна комуникация и се дискутират важни теми. Липсва и информация за всички национални процедури /напр. за връщане на делото обратно, или за изпращане на формуляр в превод/. Техническата документация трябва да е по-ясна. ДЧ оценяват като полезни обученията на обучители, създаването на видео-обучения, и настояват за по-разбираемо ръководство за работа, което да бъде преведено на всеки езици.

Последва *tour de table*, при който държавите членки споделиха опита от въвеждане на децентрализираната информационна система.

Повечето държави споделиха, че са имали технически проблеми при въвеждането на системата, вкл. по отношение на процеса на подписване на документи с електронен подпис. Всички ДЧ са провели обучения, вкл. онлайн, изготвени са наръчници и видеа за последващо обучение. В някои от държавите членки съдиите не искат да приемат машинен превод на формулярите, на което комисията отвърна, че такъв се ползва много преди да бъде въведен в информационната система и не виждат проблем в машинния превод, но съдилищата винаги могат да ползват и официален превод. Като цяло, ДЧ са доволни от въвеждането на системата и бяха съобщени положителни отзиви.

Финландия все още изпраща молби/ формуляри на хартия. Тестовите продължават и се очаква следващата седмица да започне тестване и в съдилищата. Споделиха притеснения във връзка със запазване на личните данни. В край на годината се очаква Финландия да се присъедини към системата.

Съюзът на европейските нотариуси също събщи, че са активно въввлечени в процеса, извършили са много обучения на нотариуси и на съдии, подготвила са обучителни видеа, и писмени материали.

*Sylvian Legrand*, представител на Фондацията на съдебните изпълнители, запозна представителите на мрежата с проекта JODES, съфинансиран от ЕС. Чрез системата JODES съдебните изпълнители участват в трансгранично електронно връчване по Регламента за връчване. Според регламента, съдебните изпълнители ще трябва да използват децентрализирана компютърна система като e-CODEX за връчване на документи. Европейската комисия работи с държави членки и заинтересовани страни, включително съдебни изпълнители, за създаване на e-EDES портал със сигурен комуникационен канал (e-CODEX) за цифров обмен на искания и отговори за електронни доказателства между съдебните органи на ЕС съгласно Директивата за европейски разследващи заповеди. Този портал е избран от Европейската комисия да бъде адаптиран като инструмент за изпълнение на Регламенти 2020/1784 и 2020/1783. Системата JODES осигурява сигурност и проследимост. Особена активност е отчетена между съдебните изпълнители на Франция и Белгия – повече от 6000 изпращания. Фондацията е изготвила обучителни уебинар, практически наръчник за работа със системата. Основната цел е да се подпомогнат и подкрепят съдебните изпълнители в цяла Европа и да се стреми към единно решение, което да улесни използването на портала e-EDES, адаптиран към Регламент 2020/1784 и инфраструктурата на e-CODEX.

*Sophie Chaigneau*, секретар на EJM, представи актуализирана информация за дейностите на мрежата – в момента работят 6 работни групи – за видимост на мрежата, по регламента за наследяването, по дигитализацията на регламент Брюксел 2б, по изработване на наръчник по Регламента за събиране на доказателства, по изработване на наръчник по регламента за връчване на документи, и по интеграцията на съдебните служители. Напомнено бе, че следващата среща на мрежата ще се проведе на 19-20.10.2026г. по Регламента за издръжката. Срещата на 10-11.12.2026г. е по Брюксел 2б. Годишната среща ще се проведе на 1-3.02.2027г. Беше съобщено, че Европейската съдебна мрежа за обучение / EJM/ е предложила обучение на обучители, насочени към съдии и съдебни служители.

Контактните точки на мрежата / EJM / бяха поканени да:

- споделят всякакви предложения за календара на срещите на EJM за 2027 г. - срок до 01.07 г.
- посочат как биха искали да обсъждат цифровизацията в рамките на EJM в бъдеще – срок до 01.07 г.
- попълнят краткото проучване на ЕС, за да посочат дали биха се интересували от участие в определени сесии на EJM „Обучение на обучители“, чрез следния линк: [https://ec.europa.eu/eusurvey/runner/EJM\\_TRAIN\\_TRAINERS](https://ec.europa.eu/eusurvey/runner/EJM_TRAIN_TRAINERS) - срок до 10.07 г.

На контактните точки беше напомнено също да прегледат езиковите версии на преработеното Практическо ръководство за Регламента за събиране на доказателства, достъпно в Circa в раздел [Library > 09 ToE Guide Translations](#) - за преглед до 15.07 г.

Секретарят на Постоянното бюро на Хагската конференция, *Melissa Ford*, представи актуална информация за действието на Хагската конвенция от 1965г. за връчване и Хагската конвенция от 1970г. за събиране на доказателства. По първата конвенция страните членки са 84. По втората - 69, като последно присъединени са Молдова, Филипини и Бахрейн. Изготвени са практически наръчници и по двете конвенции. Копие е предоставено на националните органи, но за останалите - наръчниците са в продажба, тъй като е необходимо да се покрият разходите по изготвянето им. На сайта на Хагската конференция се съдържа информация за държавите страни по двете конвенции, вкл. и кой е определеният орган на всяка държава. На сайта на конференцията е публикуван и информационен документ с добри практики. Създадени са формуляри модели по глава 2 от Конвенцията за доказателствата – формуляр А – искане за упълномощаване, формуляр В – упълномощаване по направено искане и формуляр С – искане за правна помощ касаеща осъществяване на видеовръзка. Централните органи по конвенциите са срещат регулярно, веднъж на 12 м. Поддържа се и лист с контакти на всички централни органи /същият н е публичен/.

Опитът на Швейцария по връчване на съобщения и събиране на доказателства беше представен от *Niklaus Meier*, от Федералния департамент по правосъдие и полиция, Швейцария / [niklaus.meier@bj.admin.ch](mailto:niklaus.meier@bj.admin.ch) / . Посочи се, че от 9,1 милиона живеещи в Швейцария, 2,5 милиона са чужденци. Годишно в Швейцария постъпват 10 000-15 000 молби за връчване на документи/най-често директни молби за връчване от съда на съда; и 500-700 молби за събиране на доказателства /2/3 от които са само в един контон; както и се извършват около 15 трансгранични видеоконференции. Освен

Ханските конвенции, Швейцария прилага и двустранни споразумения. Продължава да изпълнява молби за правна помощ от Русия, но по въпроси, които не са свързани с войната.

*Axel Jacobi* / [axel.jakobi@unifiedpatentcourt.org](mailto:axel.jakobi@unifiedpatentcourt.org) /, заместник- регистратор, и *Johanna Mikkola Jaghammar* – [Joanna.mikkolajaghammar@unifiedpatentcourt.org](mailto:Joanna.mikkolajaghammar@unifiedpatentcourt.org), правен помощник, представиха как Обединеният патентен съд прилага Регламента за връчване на документи. Съдът функционира от юни 2023г. и прилага европейският регламент, когато извършва връчване в ЕС. Обединеният патентен съд е съд, общ за понастоящем осемнадесет държави членки на ЕС, вкл.България. Той е създаден, за да се произнася по-специално по нарушенията и валидността както на единни патенти, така и на класически европейски патенти. Съдът може да изпраща преюдициални запитвания до СЕС. През 2026г. в съда са заведени 170 дела, като от откриване на съда на 1 юни 2023г. до сега има висящи 1500 дела. Искът в съда винаги се подава на хартия. Не се използва е-CODEX, но работят за да го въведат. Според споразумението за създаване на съда, връчването е извършва в съответствие с националното право на държавата, в която се извършва връчването. Прилага се Хагската конвенция за връчване на документи, както и дипломатически канали, или двустранни споразумения. Връчват успешно в Китай, в САЩ.

Държавите членки, в които се намират местни отделения на Обединения патентен съд (UPC), бяха поканени да проверят своите уведомления, за да се уверят, че тези местни отделения са в състояние да действат като предаващи органи (чл. 3(1) от Регламента за връчване на съобщения) и съответно да актуализират данните в базата данни на съда. България няма местно отделение.

Haldi Koit запозна членовете на мрежата с последните решения на СЕС по двата регламента. Практиката на съда не е богата, като през последната година е постановено едно решение по Регламента за връчване на документи и се очаква едно решение по Регламента за събиране на доказателства, по което има подадено заключение на Генералния адвокат при СЕС.

**Дело C-643/24 Manuel Costa Filhos**, решение от 27.11.2025г. /Регламент за връчване на документи.

Запитването е отправено в рамките на спор между дружеството Manuel Costa Filhos Lda., със седалище във Визела (Португалия), и дружеството OÜ Wine Port of Paldiski, чието седалище се намира в Талин (Естония), по повод изпълнение в Португалия на постановено съдебно решение, удостоверено като европейско изпълнително основание в Естония.

#### Факти по делото:

Wine Port подава молба за принудително изпълнение в Португалия срещу Manuel Costa въз основа на решение, постановено на 12 април 2022 г. от първоинстанционен съд в Талин, Естония, удостоверено като европейско изпълнително основание съгласно Регламент № 805/2004, с което Manuel Costa е осъдено да заплати на Wine Port обезщетение в размер на 38732,84 евро, както и съдебни разноски в размер на

2418,97 евро, ведно с лихви за забава.

Manuel Costa възразява срещу принудителното изпълнение с мотива, че за целите на производството, в което е постановено това решение, не са му били връчвани книжа и че е узнал за посоченото решение едва в момента на изпълнението му, поради което не е имал възможност да го обжалва.

Wine Port оспорва това твърдение, като изтъква, че документът за образуване на производството, както и списъкът със съдебните разноси са били редовно връчени на Manuel Costa, в седалището му, и че при всяко връчване неговият законен представител е подписал и датирал съответните обратни разписки, като дружеството не е оспорило съществуването, действителността или изискуемостта на претендираното вземане.

По-специално след връчването на документа за образуване на производството естонската юрисдикция приканва Manuel Costa да представи евентуалните си възражения в срок от 28 дни, считано от потвърждението за получаване на този документ, с дата 21 януари 2022 г., подписан от законния представител на това дружество.

На 24 март 2022 г. този съд връчва на Manuel Costa и списък със съдебните разноси, като му указва, че разполага с петдневен срок, за да представи становището си или да подаде възражение. Посочените книжа са връчени и в седалището на дружеството, което не е изразило становище в това отношение.

На 22 юни 2022 г. с препоръчано писмо посоченото дружество е уведомено, че решението от 12 април 2022 г. има сила на изпълнително основание.

Всички така връчени документи са съставени на естонски език и не са придружени от формуляр-образец, даден в приложение II към Регламент № 1393/2007.

В рамките на изпълнителното производство първоинстанционният португалски съд уважава възражението на Manuel Costa и спира изпълнението, като приема, че връчването на това дружество за целите на установителното производство в Естония е нищожно по смисъла на член 191, параграф 1 от СРС. Тази юрисдикция приема, че връчването не отговаря на изискванията на член 8, параграф 1 от Регламент № 1393/2007, тъй като документите, връчени на посоченото дружество не са съставени на естонски език и не са придружени от формуляр-образец, даден в приложение II към този регламент, позволяващ дружеството да се информира за правото си да откаже да приеме посочените документи.

Wine Port обжалва първоинстанционното решение пред Апелативен съд Порто, Португалия, който с решение от 11 април 2024 г. уважава жалбата и разпорежда продължаване на изпълнителното производство. В това отношение посочената юрисдикция приема, че от практиката на Съда, и по-специално от решения от 16 септември 2015 г., Alpha Bank Cyprus ([C-519/13](#), [EU:C:2015:603](#)), и от 2 март 2017 г., Henderson ([C-354/15](#), [EU:C:2017:157](#)), както и от определение от 5 май 2022 г., ING Luxembourg ([C-346/21](#), [EU:C:2022:368](#)), следва, че неизпращането заедно с връчваните документи на формуляр-образец, даден в приложение II към Регламент № 1393/2007, с препоръчано писмо с обратна разписка, не води до недействителност на това връчване.

Manuel Costa сезира Върховен съд, Португалия, запитващата юрисдикция, с касационна

жалба срещу въззивното решение. Тази юрисдикция уточнява, че от цитираната съдебна практика следва, че липсата на формуляр-образец, даден в приложение II към Регламент № 1393/2007, не може да доведе до недействителност на връчването, а поражда единствено задължение за отстраняване на нередовностите. Тя обаче отбелязва, че по делата, по които е постановена тази съдебна практика, липсата на този формуляр е установена в хода на установителното производство, на етап, на който все още е било възможно отстраняването на този пропуск, като посоченият формуляр се съобщи на заинтересованото лице. В случая обаче липсата му е предявена, след като установителното производство е приключило, поради което е невъзможно да се поправи нередовността.

В решението си по делото СЕС посочва, че обстоятелството, че ответникът в изпълнителното производство не е участвал в установителното производство, по което е постановено решението, удостоверено като европейско изпълнително основание, и че връчваният акт, който му е изпратен с препоръчана поща с обратна разписка в това производство, не е бил придружен от формуляр-образец, даден в приложение II към Регламент № 1393/2007, не е сред основанията, предвидени в членове 21 и 23 от Регламент № 805/2004. Това обстоятелство се отнася до производството в държавата членка по произход, както и до удостоверяването на решението, постановено в резултат на това производство като европейско изпълнително основание, така че тези аспекти не могат да бъдат преценявани от компетентните съдилища или органи на държавата членка на принудителното изпълнение. (вж. в този смисъл решение от 16 февруари 2023 г., *Lufthansa Technik AERO Alzey*, C-393/21, EU:C:2023:104, т.41). Посоченото основание се отнася до действителността на удостоверяването на подлежащото на изпълнение решение като европейско изпълнително основание, което може да бъде оспорено само пред юрисдикциите на държавата членка по произход. Констатацията, че удостоверение за европейско изпълнително основание е издадено неоснователно поради ненадлежно връчване на документа за образуване на производството поради липсата на формуляр-образец, даден в приложение II към Регламент № 1393/2007, и поради несъставянето на този документ на един от езиците, предвидени в член 8, параграф 1 от този регламент, се урежда от правото на държавата членка по произход и от изключителната компетентност на съдилищата на тази държава.

В заключение съдът приема, че член 20, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 805/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 година за въвеждане на европейско изпълнително основание при безспорни вземания трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска правна уредба на държавата членка на принудителното изпълнение, която при изпълнение на съдебно решение, постановено и удостоверено като европейско изпълнително основание, позволява на ответника в изпълнителното производство да се противопостави на това изпълнение, с мотива че в хода на производството, по което е постановено това решение, документът за образуване на производството му е връчен с препоръчана поща с обратна разписка, но не е съставен или придружен от превод на език, който тази страна разбира, или на официалния език на държавата членка по принудителното изпълнение, или при необходимост на един от официалните езици на мястото, където трябва да се извърши връчването на този документ, и не е придружен от формуляр-образец, даден в приложение II към

Регламент (ЕО) № 1393/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2007 година относно връчване в държавите членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела (връчване на документи) и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1348/2000 на Съвета, изменен с Регламент (ЕС) № 517/2013 на Съвета от 13 май 2013 г., който позволява посочената страна да се информира за правото си да откаже да приеме връчвания документ.

#### Дело С–196/24 , Aucrinde (висящо дело пред Голямата камара)

От Съда се иска да определи дали национални правни норми, които съгласно националното право се считат за въпроси, свързани с обществения ред, могат да бъдат използвани като основание за отказ да се изпълни искане за събиране на доказателства, отправено от съд на една държава членка (моления съд) към съд на друга държава членка (замоления съд).

Поставените на Съда въпроси са възникнали в контекста на съдебно производство, образувано пред Първоинстанционен съд Генуа, Италия, за установяване на бащинството на ищеца по делото. За тази цел същият съд отправя искане до Първоинстанционен съд Шамбери, Франция, който е запитващата юрисдикция, за събиране на доказателства съгласно Регламент 2020/1783 с цел изготвяне на генетична експертиза, необходима за установяване на бащинството. Изпълнението на това искане включва ексхумация на тялото на предполагаемия баща, погребан във Франция, и вземане на проба от тялото, необходима за извършване на идентификация по генетични отпечатъци.

В заключението си по делото Генералният адвокат посочва, че запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 12, параграф 2 от Регламент 2020/1783 ѝ позволява да откаже изпълнение на искане за непряко събиране на доказателства със съображението, че формата на искането противоречи на основни принципи на националното право на замолената държава членка.

Фактическата разлика между непрякото (както е определено в член 1, параграф 1, буква а) от Регламент 2020/1783) и директното събиране на доказателства (както е определено в член 1, параграф 1, буква б) от Регламент 2020/1783) се състои в това дали доказателствата се събират от лица, които са под юрисдикцията на замоления съд, или от лица, които са под юрисдикцията на моления съд. В последния случай тези лица сами събират доказателства в друга държава членка, например чрез пътуване и разпит на свидетел на територията на замолената държава членка / чрез видеоконферентна връзка е възможно дадено лице да се разпита директно, без да се пътува до друга държава членка/.

Процесуалната разлика между двата вида събиране на доказателства се състои в органите, отговорни за съобщаването и разрешаването на събирането на доказателства. Когато се отправя искане за непряко събиране на доказателства, моленият съд се свързва директно със замоления съд. Този съд след това решава по какъв начин да бъдат събрани исканите доказателства в съответствие със собственото си право. Освен това тези искания се изпращат чрез формуляр А, който е приложен към Регламент 2020/1783. От друга страна, за директното събиране на доказателства моленият съд трябва да получи разрешение от централния орган или компетентния орган, който

всяка държава членка е длъжна да определи в съответствие с Регламент 2020/1783(7). Такова искане се препраща чрез формуляр Л, който е приложен към посочения регламент.

Освен това при искания за непряко събиране на доказателства доказателствата се събират по реда, предвиден в националното право на замоления съд. При искания за директно събиране на доказателства пък доказателствата се събират по реда, предвиден в правото на държавата на молещия съд.

Накрая, и което е важно за настоящия случай, основанията за отхвърляне на искане за събиране на доказателства се различават в зависимост от това дали те трябва да бъдат събрани непряко или директно. За разлика от непрякото събиране на доказателства, директното събиране на доказателства може да бъде отказано на основание съображения, свързани с обществения ред на замолената държава членка. Съгласно член 19, параграф 7, буква в) от Регламент 2020/1783 отказът е възможен, ако поисканото директно събиране на доказателства противоречи на основните принципи на правото на тази държава членка.

Според Генералният адвокат молещият съд е поискал непряко събиране на доказателства и следователно член 12 е приложим за преценката дали запитващата юрисдикция в главното производство може да отхвърли искането за събиране на доказателства, отправено съгласно Регламент 2020/1783. Съгласно член 12, параграф 1 от Регламент 2020/1783 замоленият съд трябва да изпълни искането незабавно и най-късно в срок от 90 дни след получаването му. В член 12, параграф 2 от същия регламент е предвидено, че изпълнението на това искане трябва да се осъществи в съответствие с националното право на замолената държава членка.

В становище, депозирано от Комисията, целта на член 12, параграф 2 от Регламент 2020/1783 е само да се посочи, че процесуалните способности, по които се извършва събирането на доказателства, се определят от правото на замоления съд. Генералният адвокат е съгласен с това разбиране. Въпросът дали е необходимо да се разпреди събирането на определени видове доказателства в рамките на конкретно съдебно производство и дали такова искане е в съответствие със защитата на основните права е въпрос, който трябва да бъде преценен от молещия съд в съответствие с неговото право, в конкретния случай — италианското право, а не в съответствие с правото на замолената държава. Член 16-11 от френския граждански кодекс, който е именно такава материалноправна норма, абстрактно изразяваща баланс, избран от френския законодател между правото на всеки да знае своя произход и правото на зачитане на човешкото тяло, не е приложим към искането на италианския съд, за което подходящият баланс се определя от италианското право. Регламент 2020/1783 се основава на принципа на взаимно признаване, който е в основата на всички актове за съдебно сътрудничество, приети съгласно Договора за функционирането на ЕС, включително съдебното сътрудничество по граждански или търговски дела. Принципът на взаимно признаване се основава на взаимното доверие между държавите членки, че техните съответни институции зачитат ценностите и основните права, защитени от правния ред на Съюза. Въз основа на този принцип замоленият съд трябва да има доверие, че решението на молещия съд и националното право, на което то се основава, не нарушават основните права, защитени от Хартата. По принцип този съд не може да

поставя под съмнение законосъобразността на решението на молещия съд, а трябва да действа, като че то е действително, и следователно трябва да изпълни искането. Това важи дори ако разрешението съгласно правото на молещата държава се различава от разрешението съгласно правото на замолената държава. Ако се оспорва правната действителност на такова решение, това трябва да стане пред молещия съд, който следи за неговото съответствие с основните права.

Според Генералния адвокат, в основата на втория преюдициален въпрос на националния съд, стои дали постигането на баланс между правото на всеки да знае своя произход и правото на зачитане на човешкото тяло, съгласно Хартата, позволява тълкуване на Регламент 2020/1783 в смисъл, че вземането на генетичен материал от човешко тяло след ексхумация може да се изисква като доказателство, което да бъде събрано в рамките на трансгранично съдебно сътрудничество за целите на процедура за установяване на бащинство.

В заключението се предлага на СЕС да отговори на преюдициалните въпроси, поставени от Първоинстанционен съд Шамбери, Франция, както следва:

1) Член 12 от Регламент (ЕС) 2020/1783 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2020 година относно сътрудничеството между съдилища на държавите членки при събирането на доказателства по граждански или търговски дела (събиране на доказателства) не позволява на замоления национален съд да откаже да изпълни искане за събиране на доказателства по съображение, че процедурата, упомената в искането, противоречи на основни принципи на националното право на замолената държава.

2) Хартата на основните права на Европейския съюз не забранява на съд на държава членка да поиска съгласно Регламент 2020/1783 събирането на доказателства чрез вземане на генетичен материал след смъртта, дори ако починалият не е дал съгласие за това приживе.

Срещата на Мрежата продължи с размяна на мнения относно събирането на статистически данни по Регламента за връчване на документи (SoD) и по Регламента събиране на доказателства (ToE). EJM постигна съгласие относно статистическите доклади и се съгласи, че докладите следва да бъдат представяни на Комисията чрез EUSurveys:

(i) за периода 01/05/25-01/07/26, доколкото е възможно, до 01/12/2026;

(ii) за периода 02/07 – 31/12/26 до 01/03/2027;

(iii) от 2027 г. нататък за всяка пълна календарна година до 01/03 на следващата година.

През втория ден на срещата се обсъждаха въпроси, адресирани до централните органи на ДЧ.

- Такси за връчване на документи по член 15, параграф 2 от Регламента за връчване на документи – въпрос поставен от Полша

Член 15, параграф 2 от Регламента за връчване на документи постановява, че държавите членки установяват единна фиксирана такса за обжалване пред съдебен служител или друго компетентно лице съгласно законодателството на държавата членка, до която е подадена молбата. Тази такса трябва да е в съответствие с

принципите на пропорционалност и недискриминация. Съгласно съображение 28 изискването за единна фиксирана такса не следва да изключва възможността държавите членки да определят различни такси за различните видове връчвания, стига да спазват тези принципи.

На практика някои държави членки са уведомили, че освен фиксираният такс, може да се наложи да се заплатят и допълнителни разходи, като например тези, направени за комуникация с приемащата агенция, или други административни разходи.

Централните органи на Държавите членки споделиха своите тълкувания и опит относно тълкуването и прилагането на член 15, параграф 2 и съображение 28. По-специално, трябва ли те да се тълкуват като позволяващи само единна такса, независимо от действителните обстоятелства или сложността на конкретната услуга, за всеки вид услуга, или биха могли да се разбират като позволяващи и възстановяване на допълнителни разходи.

Полша сподели, че при неуспешно връчване на книжа от съда, се извършва връчване чрез съдебни изпълнители, за което се събира допълнителна такса от 60 злоти. Италия също сподели за такива разходи.

Унгария посочи, че събира само една фиксирана такса. Австрия настоя, че допълнителни такси не следва да се събират. Словакия се присъедини. Франция не събира допълнителни такси, но такива могат да се събират при връчване на отвънморските ѝ територии. Финландия също не събира допълнителни такси.

- Връчване на документи по пощата – въпрос поставен от Германия

Съгласно член 18 от Регламента за връчване на документи, връчването на документи може да се извършва директно чрез пощенски служби на лица, пребиваващи в друга държава членка. Това е допустимо чрез препоръчано писмо с обратна разписка или еквивалентен метод.

Държавите членки се приканват да споделят своите мнения и практики относно това дали връчването на документи по пощата трябва да се извършва изключително от предаващия орган или може да се извършва и от съдебни изпълнители или други компетентни органи в случаите, когато те не са определени за предаващи органи.

Унгария и Словакия заявиха, че връчване на документи по пощата следва да се избягва. Гърция заяви, че гражданите ѝ нямат доверие в пощите на Гърция и те рядко се използват. Според Франция молещият орган решава как да се извърши връчването. За Швеция това няма значение, стига да е доставено, но изискват формуляр L. Според Комисията само предаващият орган следва да реши как да се извърши връчването, но този въпрос е добре да се реши и от СЕС.

- Искания, адресирани до централните органи – въпрос от Франция

Съгласно Регламента за връчване на документи някои държави членки съобщават, че техните централни органи получават голям брой искания за връчване на документи, по-специално след като са започнали да използват децентрализираната ИТ система, въпреки липсата на компетентност от страна на централните органи да ги обработват. Такива искания следва да се предават само съгласно режима на изключителни случаи,

предвидени в член 4, буква в), тъй като никое друго правно основание не предвижда роля на централните органи при предаването на искания за връчване.

Държавите членки са поканени да споделят своите виждания и опит относно това дали се сблъскват с подобни проблеми и ако е така, как понастоящем управляват голям обем заявки, адресирани до централните органи, които попадат извън тяхната компетентност.

Франция съобщи, че на такова искания те отговарят, че не са компетентни и посочват кои са компетентните органи, но връщат обратно исканията, а не ги препращат на компетентните органи. Само в специални случаи могат да препратят исканията, но трябва да бъдат уведомени какви са тези специални случаи. Италия ползва формуляр G, като уведомява кои са компетентните органи. Германия също. Унгария пък препраща на компетентните съдилища. Комисията посъветва централните органи да ползват формуляр G и да поясняват, че не са препращащ орган.

- Определяне на адреса за връчване в друга държава членка – въпрос от Естония

Когато връчват документи на дадено лице, съдилищата и компетентните органи първо трябва да установят правилния адрес за връчване. Този процес може да стане особено сложен, когато адресатът има множество места на пребиваване в различни държави членки, включително в самата държава членка, която е отправила искането. Такива ситуации повдигат сериозни въпроси относно това как точно да се определи адресът на адресата.

Държавите членки се приканват да споделят своя опит в разглеждането на случаи, при които адресат има местоживееене в няколко държави членки . Би било особено полезно да се разбере как органите подхождат към ситуации, в които една от въпросните държави членки е и запитващата държава , където документите могат да бъдат връчени.

- Идентифициране на адреса за връчване в друга държава членка в случай на електронно връчване – въпрос на Германия

Когато връчват документи на физическо лице, съдилищата и компетентните органи първо трябва да установят правилния адрес за връчване. Този процес може да бъде труден в случай на електронно връчване, особено с оглед на член 1(2) от Регламента, който обявява Регламента за неприложим в случаите, когато адресът на лицето, на което трябва да се връчи документът, не е известен.

Член 19 от Регламента за връчване на документи позволява директното електронно връчване на съдебни документи на лице с известен адрес в друга държава членка, при условие че са изпълнени условията, изброени в Регламента. На практика могат да възникнат съмнения относно изискванията за идентифициране на валиден адрес за връчване в друга държава членка.

Държавите членки са поканени да споделят своите мнения и опит относно това дали член 19 налага предоставянето на конкретен адрес в друга държава членка или е достатъчно адресатът да потвърди присъствието си в ЕС.

Германия счита, че Регламентът за връчване не се прилага в случай на неизвестен адрес. Дискусията установи, че ДЧ имат органичен опит в прилагането на чл.19.

Великобритания поясни, че връчва по реда на Хагската конвенция за връчването.

- Предварително изрично съгласие по член 19, параграф 1 – въпрос поставен от Естония

Основно изискване съгласно член 19, параграф 1 от Регламента за връчване на документи е адресатът да предостави предварително изрично съгласие на съда или органа, преди да може да се извърши електронно връчване на документи.

Съображение 32 пояснява, че за целите на член 19(1)(а) предварителното изрично съгласие може да бъде дадено за конкретни производства или като общо съгласие за връчване на документи в хода на съдебни производства чрез тези средства за връчване. Това съгласие може да бъде дадено и когато съгласно правото на държавата членка на сезирания съд процесуалните документи могат да бъдат връчвани чрез електронна система и адресатът е дал съгласие за използването на тази система във връзка с връчването на документи, преди да връчи документи на адресата чрез тази система.

За връчване по електронна поща, съображение 33 пояснява, че адресатът трябва да даде предварително изрично съгласие на съда или органа, сезиран с производството, или на страната, отговорна за връчването в това производство, за използване на електронна поща, изпратена на посочен имейл адрес, в хода на това производство.

В дискусиата се стигна до извод, че следва да се изработи формуляр за съгласие. Франция има разработен такъв и ще го предостави на мрежата.

- Закъснения при потвърждаване на получаването

Съгласно член 19(1)(б) и член 19а от Регламента за връчване на документи, адресатът, който е дал съгласие в това конкретно производство да му бъдат връчвани документи по електронна поща или в бъдеще чрез Европейската точка за електронен достъп (ЕЕАР), трябва да потвърди получаването на документите чрез потвърждение за получаване, включително датата на получаване, която ще определи датата на връчване.

Държавите членки се приканват да споделят своите мнения и практически съображения относно случаите, в които адресат е съгласен с електронно връчване, но не потвърждава получаването на документите, включително датата на получаване.

Държавите членки се насърчават да обмислят този сценарий и да представят своите гледни точки относно:

Как трябва да процедира съд или компетентен орган, когато адресат, който е дал съгласие за електронно връчване, не потвърди получаването?

Ако не бъде получено потвърждение в разумен срок, трябва ли органът да продължи с алтернативен метод за връчване, предвиден в Регламента за връчване на документи?

Германия подкрепи виждането на България, че е необходимо изрично потвърждаване, че документите са получени. Комисията предложи да се ползва друг начин на връчване в случай на липса на потвърждение.

- Връчване на решения, издадени от наказателен съд – въпрос на Франция

Съгласно член 1(1) от Регламента за връчване на документи, Регламентът се прилага изключително за граждански и търговски дела. Практически проблем обаче възниква, когато решение, издадено от наказателен съд, включва заповед на извършителя да заплати гражданско обезщетение на жертвата. Макар че гражданският иск, съдържащ се в такова решение, попада в обхвата на Регламента и следователно следва да бъде връчен в съответствие с неговите разпоредби, този граждански аспект често е неразривно свързан с основното наказателно производство.

Държавите членки са поканени да споделят своя опит, практики и виждания относно управлението на тези искания, включително всички предизвикателства, срещани при обработката на документи, които съчетават наказателни и граждански елементи.

Италия заяви, че няма никакви проблеми при такива връчвания. Германия също няма проблеми- връчването се извършва по правилата за връчване на присъдата.

- Използване на алтернативни средства за комуникация и уведомления от държавите членки

Съгласно член 3(2), втора алинея от Регламента за цифровизацията , компетентните органи трябва да гарантират, че всички използвани алтернативни средства за комуникация са „най-бързите и най-подходящи за дадените обстоятелства, като същевременно гарантират сигурен и надежден обмен на информация“.

Член 3(4)(в) от Регламента за връчване на документи и член 7(4) от Регламента за събиране на доказателства изискват, по-специално в ситуации, когато децентрализираната информационна система не може да бъде използвана, предаването на документи да се извършва чрез „най-бързите и най-подходящи алтернативни средства, като се вземе предвид необходимостта от осигуряване на надеждност и сигурност“.

Горните разпоредби са особено уместни в случаите, когато технически или оперативни ограничения възпрепятстват използването на JUDEX , което налага предаване по алтернативни канали.

В този контекст възникват въпроси относно уведомленията, подадени от държавите членки съгласно член 3(4)(в) от Регламента за връчване на документи и член 7(4) от Регламента за събиране на доказателства , които уточняват допустимите алтернативни методи за връчване на документи и предаване на искания.

Държавите членки се приканват да споделят своето тълкуване и опит относно това как съгласуват изискванията на член 3(2) от Регламента за цифровизацията с нотифицираните от тях алтернативни методи съгласно член 3(4)(в) от Регламента за връчване на документи и член 7(4) от Регламента за събиране на доказателства.

Чехия посочи, че това е практически въпрос. ДЧ нямат все още опит. Комисията предложи да се прилага съображение 15 – сигурно електронно връчване и едва след това връчване на пощата.

Срещата на Мрежата бе закрыта от *Hubert Gambs* , зам.-генерален директор, Дирекция правосъдие, ЕК.

В края на втория ден на срещата на Мрежата последва среща на Работната група по изработването на Практически наръчник по приложението на Регламента за връчване на документи. От страна на България участие взеха доц.Мусева, СУ „Св.Климент Охридски“, и Вергиния Мичева, съдия СГС. На срещата се размениха мнения относно проектите за глави 1, 3 и 4 от наръчника, както и на мнения относно преработеното му съдържание. Следващите срещи на групата ще се осъществяват он лайн.

Изготвил:

Вергиния Мичева, съдия СГС, член на  
Националната съдебна мрежа по граждански и  
търговски дела